Landstingshuset i Stockholm AB | SKRIVELSE 2022-05-13 | LISAB 2022-0009

Styrelsen

Regionrevisorernas årsrapport 2021 för Landstingshuset i Stockholm AB

Förslag till beslut
Styrelsen beslutar följande.

> Regionrevisorernas årsrapport 2021 för Landstingshuset i Stockholm AB läggs till handlingarna.

Sammanfattning
Regionrevisorerna har överlämnat årsrapport 2021 till styrelsen för Landstingshuset i Stockholm AB för kännedom.

Regionrevisorerna bedömer att den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig, samt att räkenskaperna är rättvisande.

Regionrevisorerna lämnar i årsrapporten en rekommendation om att styrelsen bör säkerställa att information och minnesanteckningar från ägardialoger diarieförs samt anmäls och protokollförs vid styrelsens sammanträden.

Därtill framför regionrevisorerna att det behöver säkerställas att dotterbolagen på årsstämma beslutar om Region Stockholms ägardirektiv till bolagen.

Bakgrund
I den årliga revisionen av Landstingshuset i Stockholm AB (LISAB) prövas och bedöms om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig samt om räkenskaperna är rättvisande.

Revisionen bedömer att bolaget under året arbetat med att stärka ägarstyrningen av dotterbolagen i linje med revisionens rekommendation. Ägardialoger med dotterbolagen har genomförts löpande. Styrelsen bör säkerställa att anmälan av ägardialogerna protokollförs vid styrelsens sammanträden på ett tydligt och spårbart sätt. Den interna styrningen och kontrollen bedöms, utifrån genomförd granskning, vara tillräcklig.

Årsbokslutet bedöms i allt väsentligt upprättat enligt god redovisningssed, enligt regionens anvisningar och bedöms ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning. Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Revisionen konstaterar att ägardialoger med bolagen inom LISAB-koncernen, med ett par undantag, har genomförts under året i enlighet med ägardirektiv och ägarpolicy. Revisionen bedömer att dokumentationen av ägardialogerna behöver förbättras. Som revisionen framhöll i delåret bör det tydligt framgå av Landstingshuset i Stockholm AB:s styrelseprotokoll att ägardialoger har genomförts, vilket dotterbolag ägardialogen avsett samt om ägardialogen föranlett någon åtgärd från Landstingshuset i Stockholm AB:s styrelse.

Regionrevisorernas har i årsrapporten 2021 lämnat en rekommendation:

- Styrelsen bör säkerställa att minnesanteckningar från ägardialoger diarieförs och protokollförs via styrelsens sammanträden.

Regionrevisorerna konstaterar även att Landstingshuset i Stockholm AB har antagit sina ägardirektiv, men bedömer att Landstingshuset i Stockholm AB:s styrelse också bör säkerställa att det i bolagsstämmornas dagordningar för dotterbolagen tydligt framgår att de specifika ägardirektiven ska fastslås. På detta sätt kommer respektive dotterbolag fatta beslut om att Region Stockholms aktuella styrdokument ska tillämpas.

Verkställande direktörens förslag och motivering
Verkställande direktör delar regionrevisorernas uppfattning om att information och minnesanteckningar från ägardialoger ska diarieföras, anmälas och protokollföras vid styrelsens sammanträden.

Per april 2022 har tre ägardialoger med dotterbolagen genomförts; Södersjukhuset AB, Danderyds Sjukhus AB och Södertälje Sjukhus AB. Ägardialogerna har anmälts till styrelsen i Landstingshuset i Stockholm AB, samt antecknats i styrelseprotokoll och diarieförts i Landstingshuset i Stockholm AB:s diarium (LISAB 2022-0020). Rekommendationen anses därmed vara hanterad.

Verkställande direktör delar regionrevisorernas bedömning om behovet av att säkerställa att dotterbolagen beslutar om ägardirektiven. Regionledningskontoret har i anvisningar och på nätverksmöten informerat Region Stockholms bolag om att ägardirektiven ska beslutas på

årsstämman. Efter genomförda årsstämmor kommer regionledningskontoret göra en uppföljning av att beslut om ägardirektiv har fattats på stämman.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Mikael Ohrling
Verkställande direktör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

1. Regionrevisorernas årsrapport 2021 för Landstingshuset i Stockholm AB

Beslutsexpediering

1. Regionrevisorerna

Godkänd av Mikael Ohrling, 2022-05-13

Regionrevisorerna

2022-04-22

Till Bolag
Region Stockholm

ÅRSRAPPORT 2021

Härmed översändes årsrapport 2021 tillsammans med granskningsrapport att framläggas på årsstämman 2022.

Snezana Krunic
Sekreterare i revisorsgrupperna I-III

Region Stockholm
Regionrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Telefon: 08-737 25 00
E-post:
regionrevisorerna.rev@regionstockholm.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.regionstockholm.se

Besök oss: Hantverkargatan 25B, T-bana Rådhuset, se www.sl.se

Regionrevisorerna
Revisorsgrupp I

2022-04-19

Diarienummer
RK 2021-0002

Årsstämman i Landstingshuset i Stockholm AB
Org nr 556477-9378

Regionfullmäktige i Region Stockholm

Granskningsrapport för Landstingshuset i Stockholm AB år 2021

Vi av fullmäktige utsedda lekmannarevisorer har granskat Landstingshuset i Stockholm AB:s verksamhet år 2021.

Styrelse och vd ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och revisionsreglementet samt utifrån bolagsordning och av bolagsstämman fastställda ägardirektiv.

Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och prövning och har gett det resultat som redovisas i revisionskontorets Årsrapport 2021 för Landstingshuset i Stockholm AB. Vi bifogar en redogörelse för resultatet av granskningen.

Vi bedömer att styrelsens interna styrning och kontroll har varit tillräcklig.

Stockholm 2022-04-19, *digital signering*

Kenneth Strömberg Iréne Seth Anita Johansson

Christer Grunder Göran Råsmar Ewa Törngren Lars Bergstig*

**avled 2022-03-14*

Region Stockholm
Regionrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Telefon: 08-737 25 00
E-post:
regionrevisorerna.rev@regionstockholm.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.regionstockholm.se

Besök oss: Hantverkargatan 25B, T-bana Rådhuset, se www.sl.se

Visma Addo ID-nummer : 987d2cf1-4af2-4ca1-b9cc-d8d706aa0311

Dokumentet är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering.
Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Undertecknarens identitet är registrerad och listad här nedan.

Med min signatur bekräftar jag innehållet i ovanstående dokument.

Serienummer: 7a/xfZKJrQwxapgPV/ul3g

Göran Gustav Lennart Råsmar

2022-04-19 14:36

Serienummer: sm4jAIoQUFLVPvqT4i4gWA

ANITA JOHANSSON

2022-04-19 14:37

Serienummer: 5IMW4f0Pq8BcyXTHG2yCrA

KENNETH STRÖMBERG

2022-04-19 14:50

Serienummer: CjntEc+1pboa5gkBoWovtw

EWA TÖRNGREN

2022-04-19 15:14

Serienummer: /qnNX75qWlABBcvjD/0vqQ

Hans Christer Grunder

2022-04-19 16:42

Serienummer: x0+MrFj49fO4Dx15dwB0Pw

IRENE SETH

2022-04-19 17:25

Visma Addo ID-nummer : 987d2cf1-4af2-4ca1-b9cc-d8d706aa0311

Detta dokument är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering. Certifikat i detta dokument är säkra och validerade med hjälp av de matematiska hashfunktionerna i originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och har en tidsstämpel med ett certifikat från en pålitlig tredje part. Alla kryptografiska signeringscertifikat är inbäddade i PDF-filen och kan användas för godkännande i framtiden.

Hur man verifierar att dokumentet är i original
Detta dokument är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När du öppnar dokumentet i Adobe Reader ser du att det är certifierat i Visma Addos signeringstjänst. Detta garanterar att innehållet i dokumentet är oförändrat.

Du kan verifiera de kryptografiska signeringscertifikaten i dokumentet med Visma Addos validator på denna webbsida https://vismaaddo.net/WebAdmin/#/NemIdValidation

Årsrapport 2021

Landstingshuset i Stockholm AB

Region Stockholm

Regionrevisorerna

2022-04-19

Diarienummer
RK 2021-0002

Styrelsen
Landstingshuset i Stockholm AB

ÅRSRAPPORT 2021
Landstingshuset i Stockholm AB

Revisorerna i revisorsgrupp I beslutade 2022-04-19 att överlämna rapporten till styrelsen för Landstingshuset i Stockholm AB för kännedom.

Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Digital signering

Kenneth Strömberg
Ordförande

Snezana Krunic
Sekreterare

Visma Addo ID-nummer : 5faf588c-d559-405a-9fa0-2d6676e0a45d

Region Stockholm
Regionrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.se

Besök oss: Hantverkargatan 25B, T-bana Rådhuset, se www.sl.se

Sammanfattning – Landstingshuset i Stockholm AB

I den årliga revisionen av Landstingshuset i Stockholm AB (LISAB) prövas och bedöms om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig samt om räkenskaperna är rättvisande.

Bedömning för år 2021

	Tillräcklig	Inte helt tillräcklig	Otillräcklig
Intern styrning och kontroll	**X**		
	Rättvisande	Inte rättvisande	
Räkenskaper	**X**		

Ekonomiskt resultat

Styrelsens ekonomi har endast indirekt påverkats av coronapandemin. LISAB:s ekonomiska utfall styrs, som moderbolag, av resultaten i dotterbolagen. Coronarelaterade merkostnader i dotterbolagen har kompenserats genom statsbidrag och ersättning från Region Stockholm. Intäktsbortfall har inte kompenserats.

Det ekonomiska resultatet för LISAB, före bokslutsdispositioner och skatt, uppgår till 23,7 mnkr medan fullmäktiges resultatkrav uppgår till -18 mnkr. Budgetavvikelsen beror på att bolaget gjort nedskrivningar och återföring av värden på aktierna i dotterbolagen.

För LISAB gör revisionen ingen bedömning av om det ekonomiska resultatet har uppnåtts eftersom styrelsen endast indirekt har möjlighet att påverka detta.

Intern styrning och kontroll

Revisionen bedömer att bolaget under året arbetat med att stärka ägarstyrningen av dotterbolagen i linje med revisionens rekommendation. Ägardialoger med dotterbolagen har genomförts löpande. Styrelsen bör säkerställa att anmälan av ägardialogerna protokollförs vid styrelsens sammanträden på ett tydligt och spårbart sätt.

Den interna styrningen och kontrollen bedöms, utifrån genomförd granskning, vara tillräcklig.

Räkenskaper

Årsbokslutet bedöms i allt väsentligt upprättat enligt god redovisningssed, enligt regionens anvisningar och bedöms ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning.

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Innehåll

1 Årlig granskning 1

2 Ekonomiskt resultat 2
2.1 Ekonomiskt resultat 2

3 Intern styrning och kontroll 3
3.1 Styrelsens utvärdering 3
3.2 Ägardialoger och specifika ägardirektiv 3
3.3 Riskanalys och intern kontrollplan 5
3.4 Kapitaltäckningsgarantier/aktieägartillskott 6
3.5 Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer 6

4 Räkenskaper 7
4.1 Koncernföretagen i Landstingshuset i Stockholm AB 7
4.2 Auktoriserade revisorns bedömning 7

5 Styrelsens yttrande över delrapport 2021 7

Bilaga 1 Sammanställning och uppföljning av rekommendationer till styrelsen

Bilaga 2 Bedömningsmål och bedömningskriterier

Bilaga 3 Yttrande över delrapport 2021

1 Årlig granskning

I den årliga revisionen av Landstingshuset i Stockholm AB (LISAB) prövas och bedöms om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Styrelsen för LISAB ansvarar enligt de specifika ägardirektiven[1] för ägarstyrning, strategisk samordning och uppföljning av bolagens verksamhet utifrån regionfullmäktiges direktiv och fastställda ramar. Bolaget ansvarar för att följa upp dotterbolagens och dotterdotterbolagens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat samt att dessa fullgör sina uppdrag i enlighet med åtaganden fastställda i avtalen med exempelvis hälso- och sjukvårdsnämnden och andra uppdragsgivare. Vidare ansvarar bolaget för uppföljning av att dotterbolagens och dotterdotterbolagens bolagsordningar och specifika ägardirektiv efterlevs. Bolaget är skyldigt att löpande förse regionstyrelsen med information i den utsträckning det är nödvändig för regionstyrelsens uppsikt

Revisionen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, regionens regler och anvisningar samt god revisionssed för kommunal verksamhet. Revisionen har utgått från revisionsplanen som fastställts av revisorsgrupperna och revisorskollegiet.

I granskningen har lekmannarevisorerna biträtts av regionens revisionskontor. Granskningen har genomförts av granskningsansvarig Kristina Brismark m.fl. vid revisionskontoret. Parallellt med lekmannarevisionen har revision utförts enligt ABL 9 kap under ledning av auktoriserad revisor Eva Yng m.fl. vid BDO Mälardalen AB.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den auktoriserade revisorn granskar räkenskaperna och styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Den interna styrningen och kontrollen granskas gemensamt.

Under granskningsåret har ömsesidig information och samverkan skett mellan bolagets lekmannarevisorer och dess auktoriserade revisor. Lekmannarevisorerna har genomfört ett möte för dialog med representanter för bolagsstyrelsen under hösten 2021.

[1] Del av fullmäktiges budget 2021 RS 2020–0469

2 Ekonomiskt resultat

För LISAB gör revisionen ingen bedömning av om det ekonomiska resultatet har uppnåtts eftersom styrelsen endast indirekt har möjlighet att påverka detta.

2.1 Ekonomiskt resultat

	Budget 2021	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Resultaträkning (mnkr)			
Verksamhetens kostnader	- 1,2	-0,9	-0,7
Verksamhetens rörelseresultat	**1,2**	**-0,9**	**-0,7**
Räntenetto	-16,8	-7,1	-7,3
Nedskrivning/återföring av aktier i dotterbolag	0	31,7	-99,8
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	**-18**	**23,7**	**-107,8**
Koncernbidrag	0	-382,4	481
Resultat efter bokslutsdispositioner och skatt		**-358,7**	**373**
Balansomslutning (mnkr)	-	2540	-2035
Årsarbetare (antal)	0	0	0

2.1.1 Resultat 2021

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till 23,7 mnkr, vilket är 41,7 mnkr högre än budgeterat resultatkrav. Budgetavvikelsen beror främst på återföring av aktier som gjorts under året[2]. Justerat för nedskrivning/återföring av aktier i dotterbolagen uppgår resultatet före bokslutsdispositioner och skatt till -8 mnkr, vilket är 10 mnkr högre än budgeterat.

Eftersom LISAB:s ekonomiska utfall, som moderbolag, styrs av resultaten i dotterbolagen har ekonomin endast indirekt påverkats av coronapandemin. Coronarelaterade merkostnader i dotterbolagen har kompenserats genom statsbidrag och ersättning från Region Stockholm. Intäktsbortfall har inte kompenserats.

Moderbolaget har lämnat 382 mnkr i koncernbidrag till dotterbolagen för att utjämna det skattemässiga resultatet i koncernen.

[2] Värdet på koncernens dotterbolag ska vara lika med deras egna kapital. Beroende på hur bolagen ser ut vid bokslutstillfället så kan det antingen bli en total nedskrivning eller en uppskrivning av värdet i enlighet med skrivningarna i Årsredovisningslagen (1995:1554) 4 kap 5-6§.

Bolaget har under året betalat ut aktieägartillskott på 400 respektive 100 mnkr till Danderyds sjukhus AB respektive Södersjukhuset AB, se vidare avsnitt 3.4.

3 Intern styrning och kontroll

I detta avsnitt görs en bedömning av hur styrelsen och verkställande direktören tar ansvar för att det finns en intern styrning och kontroll som leder till måluppfyllelse och regelefterlevnad. Bedömningsmålen och bedömningskriterierna framgår av bilaga 2. Granskningen har genomförts av revisionskontoret och auktoriserad revisor.

3.1 Styrelsens utvärdering

Under 2021 har sju styrelsemöten genomförts.

Enligt fullmäktiges ägarpolicy ska styrelsen årligen utvärdera sitt eget och den verkställande direktörens arbete. Revisionen konstaterade i årsrapporten för 2020 att utvärderingen som påbörjades i juni 2020 avbröts och skjöts på framtiden tills dess att det åter skulle vara möjligt att hålla fysiska möten. I dagordningen för styrelsens sammanträde den 9 december 2021 finns en punkt gällande utvärdering av styrelse och vd som inte finns i protokollet.

Det framgår dock av granskningen att en utvärdering har genomförts under 2021. De förbättringsåtgärder som lyfts i utvärderingen är primärt att jämförelser kring produktion och ekonomi kan göras med andra aktörer än den egna regionens. Vidare lyfts att de ekonomiska jämförelserna också kan följa aspekten effektivitet.

Bedömning

Revisionen konstaterar att styrelsens utvärdering har genomförts. Revisionen bedömer dock att detta bör framgå i styrelsens protokoll.

3.2 Ägardialoger och specifika ägardirektiv

I LISAB:s styrelse och regionstyrelsens produktionsutskott är det personunion, dvs. det är samma personer som är ledamöter i båda. Av praktiska skäl hålls sammanträdena gemensamt med en gemensam dagordning för mötena där det, åtminstone för beslutsärendena, framgår vilka punkter på dagordningen som tillhör respektive organ. Som framgår nedan är hanteringen inte lika tydlig i protokollen och diariet.

LISAB:s styrelse och regionstyrelsens produktionsutskott har olika roller, uppdrag och ansvar. Det är därför viktigt att det i dagordningar och protokoll tydligt framgår vilka ärenden som hör till vilket organ.

Enligt LISAB:s ägardirektiv för 2021 ansvarar bolaget bland annat för ägarstyrning. Det framgår vidare av fullmäktiges *Ägarpolicy och bolagsstyrningsprinciper* att både regionstyrelsens produktionsutskott och LISAB:s styrelse har ansvar för ägarstyrningen. I punkterna nedan återges de skrivningar i policyn som berör ägarstyrningen:

- Den löpande dialogen mellan representanter för ägaren och representanter för Region Stockholms bolag respektive nämnderna Karolinska Universitetssjukhuset och Stockholms läns sjukvårdsområde sker minst en gång per år.
- Ägardialogen ska redovisas till Landstingshuset i Stockholm AB respektive regionstyrelsens produktionsutskott.
- För bolagen sker ägardialogen mellan dels presidiet i LISAB och dess verkställande direktör, dels ledningen (ordförande och verkställande direktör) för respektive bolag.

Vidare framgår att kraven på styrning, insyn och kontroll i princip är desamma för bolagen som för de två nämnderna där verksamheten drivs i förvaltningsform.

I ärendet Ägardialoger 2021[3] i regionstyrelsens diarium framgår att det har hållits 14 ägardialoger med bolag inom LISAB-koncernen under 2021. Av granskningen framgår att ägardialogerna omfattar alla bolag utom AB SLL Internfinans respektive Tobiasstiftelsen. För vissa bolag har mer än en dialog hållits. Revisionen ser positivt på att dialogerna, till skillnad mot tidigare, nu initierats tidigare under året.

Revisionens granskning i delårsrapporten visade att de ägardialoger som styrelsens presidium genomfört med dotterbolagen fram till delåret inte anmälts och protokollförts i samband med styrelsens sammanträden. Revisionen rekommenderade därför styrelsen att säkerställa att information och minnesanteckningar från ägardialoger diarieförs i LISAB:s diarium samt anmäls och protokollförs vid styrelsens sammanträden[4]. Detta för att kunna följa hur styrelsen lever upp till ägardirektivens krav på att genomföra ägardialoger, samt att styrelsen tar ett aktivt ansvar i styrning och uppföljning av regionens bolag.

Revisionen har följt upp styrelsens hantering av ägardialogerna under senare delen av året. Anmälan av minnesanteckningar från ägardialoger ska enligt dagordningarna för LISABs och produktionsutskottets gemensamma sammanträden ha gjorts vid ett antal sammanträden under året. Inte i något fall finns dessa anmälningar upptagna i LISAB:s protokoll. I produktionsstyrelsens protokoll finns anmälan av minnesanteckningar med. Det framgår dock inte för vilka bolag ägardialoger anmäls.

---

[3] RS 2021-0355
[4] Rekommendation nr 67879, Regionrevisorerna, Delrapport LISAB 2021

Revisionen konstaterar slutligen att minnesanteckningar från några av de tidigare ägardialogerna under 2021 i efterhand har publicerats bland LISAB:s sammanträdeshandlingar på regionens externa webbplats. Anteckningar från alla dialoger finns dock inte publicerade.

I enlighet med den generella ägarpolicyn ska de specifika ägardirektiven fastställas på respektive bolagsstämman. I de specifika ägardirektiven framgår bland annat att regionens styrdokument ska tillämpas för alla bolag. Granskning visar att LISAB har antagit sina ägardirektiv men det framgår samtidigt att de specifika ägardirektiven inte antagits vid stämmorna för ett antal av dotterbolagen. En konsekvens av detta är att det saknas beslut om att regionens aktuella styrdokument ska tillämpas för dessa dotterbolag.

Bedömning

Revisionen konstaterar att ägardialoger med bolagen inom LISAB-koncernen, med ett par undantag, har genomförts under året i enlighet med ägardirektiv och ägarpolicy. Revisionen bedömer att dokumentationen av ägardialogerna behöver förbättras. Som revisionen framhöll i delåret bör det tydligt framgå av LISAB:s styrelseprotokoll att ägardialoger har genomförts, vilket dotterbolag ägardialogen avsett samt om ägardialogen föranlett någon åtgärd från LISAB:s styrelse. Detta för att kunna följa hur styrelsen lever upp till ägardirektivens krav på att styrelsen tar ett aktivt ansvar i styrning och uppföljning av regionens bolag. Tidigare rekommendation att styrelsen bör säkerställa att minnesanteckningar från ägardialoger diarieförs och protokollförs via styrelsens sammanträden kvarstår.

Revisionen konstaterar att LISAB har antagit sina ägardirektiv men bedömer att LISAB:s styrelse också bör säkerställa att det i bolagsstämmornas dagordningar för dotterbolagen tydligt framgår att de specifika ägardirektiven ska fastslås. På detta sätt kommer respektive dotterbolag fatta beslut om att regionens aktuella styrdokument ska tillämpas.

3.3 Riskanalys och intern kontrollplan

Styrelsens plan för intern kontroll innehåller ett riskområde; stärkt ägarstyrning i LISAB över koncernbolagen (klassat som hög risk). I revisionens delrapport 2021 bedömde revisionen att planen för intern kontroll på ett tydligare sätt behöver redogöra för vilka åtgärder eller kontroller som planeras att vidtas för att hantera risker.

Styrelsen har i årsuppföljningen, likt delåret, grönmarket kontrollmomentet *genomförda ägardialoger*. Detta kontrollmoment innebär enligt beskrivningen att ägardialogerna har genomförts och protokollförts. Som framgått av avsnitt 3.2 är inte ägardialogerna protokollförda. Vidare framgår av avsnittet att det i diariet saknas ägardialoger med två bolag. Den åtgärd som finns i planen kopplat till redovisad risk, *stärka ägarstyrningen,* har också grönmarkerats, dock saknas kommentarer avseende vad styrelsens gjort under året kopplat till denna åtgärd samt bedömning av vilken effekt åtgärden gett.

Det framgår av LISAB:s beskrivning att uppföljningen av plan för intern kontroll i tertial- och delårsrapporterna kommer att ses över från och med 2022 så att det tydligare redovisas vilka ägardialoger som genomförts, samt att minnesanteckningarna anmälts till styrelsen och är diarieförda.

Bedömning

Revisionens bedömning i delårsrapporten om att styrelsen på ett tydligare sätt behöver redogöra för vilka åtgärder eller kontroller som planeras att vidtas för att hantera risker kvarstår. På samma sätt bör styrelsen redovisa hur den åtgärd som anges i planen för intern kontroll har följts upp. Revisionen bedömer att styrelsen behöver stärka sin kontroll och uppföljning av plan för intern kontroll.

3.4 Kapitaltäckningsgarantier/aktieägartillskott

Fullmäktige beslutade i maj 2021 om en kapitaltäckningsgaranti till LISAB på maximalt en miljard kronor under 2021.[5] Garantin har inte behövt utnyttjas under året. Samtidigt beslutade fullmäktige godkänna att LISAB utfärdar kapitaltäckningsgaranti till dotterbolagen.[6] Dotterbolagen i LISAB, liksom moderbolaget, ska följa aktiebolagslagens regler om skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning vid kapitalbrist. Syftet med beslutet om kapitaltäckningsgaranti är att undvika att en sådan ekonomisk situation inträffar.

Fram till delåret hade Danderyds Sjukhus AB och Södersjukhuset gjort bedömningen att det registrerade aktiekapitalet skulle komma att förbrukas till mer än hälften. I syfte att undvika att en kapitalbristsituation uppstod avropade Danderyds Sjukhus i april 400 mnkr medan Södersjukhuset i juni avropade 100 mnkr på den av LISAB fastställda kapitaltäckningsgarantin. Kapitaltäckningen har redovisats som ett villkorat aktieägartillskott.

Dotterbolaget Ambulanssjukvården i Storstockholm AB (AISAB) har under året återbetalat 13 mnkr av tidigare erhållet aktieägartillskott.

Under 2022 beräknas Ambulanssjukvården i Storstockholm AB att återbetala ytterligare 6,5 mnkr, samt Folktandvården i Stockholms län AB 123,5 mnkr.

3.5 Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer

En rekommendation har tidigare lämnats avseende den interna styrningen och kontrollen, se avsnitt 3.2. Rekommendationen och dess bedömning framgår också av bilaga 1.

---

[5] LISAB 2021-0005, RS 2021-0043

[6] Kapitaltäckningsgarantin gäller för samtliga dotterbolag, med undantag för det nybildade bolaget Film i Stockholm AB.

4 Räkenskaper

I detta avsnitt görs en bedömning av om styrelsens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning. Bedömningsmålen och bedömningskriterierna framgår av bilaga 2.

Granskningen av räkenskaperna har genomförts av den auktoriserade revisorn.

4.1 Koncernföretagen i Landstingshuset i Stockholm AB

Koncernen består av elva helägda aktiva dotterbolag och ett vilande bolag, Huddinge Universitetssjukhus AB. Vidare finns ett antal vilande dotterdotterbolag och ett intressebolag, BB Stockholm AB, samägt av Region Stockholm, (49 procent) via Danderyds sjukhus AB och Praktikertjänst AB (51 procent).

Nedan är koncernens elva helägda aktiva dotterbolag:

- Södersjukhuset AB
- Danderyds Sjukhus AB
- Södertälje Sjukhus AB
- S:t Eriks Ögonsjukhus AB
- Folktandvården Stockholms län AB
- Ambulanssjukvården i Storstockholm AB
- Tobiasregistret AB (f d Stockholm Care AB)
- MediCarrier AB
- Locum AB (med dotterbolaget Terreno)
- AB Stockholm Läns Landstings Internfinans
- Film Stockholm AB (nytt bolag som startade sin verksamhet under 2021)

4.2 Auktoriserade revisorns bedömning

Årsredovisningen är i allt väsentligt upprättad enligt god redovisningssed, enligt regionens anvisningar och bedöms ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning.

Räkenskaperna bedöms av den auktoriserade revisorn vara rättvisande.

5 Styrelsens yttrande över delrapport 2021

Bolagets styrelse har 2022-02-10 lämnat yttrande över revisionens delårsrapport för 2021. Styrelsen har inte i sitt yttrande framhållit synpunkter som avviker från revisionens synpunkter i rapporten.

Vad gör regionrevisorerna?

Regionrevisorerna granskar den verksamhet som bedrivs av regionens nämnder och bolagsstyrelser. Revisionsuppdraget är det största inom kommunal verksamhet.

Att vara revisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten. Den övergripande uppgiften för revisorerna är att granska hur nämnder och styrelser tar sitt ansvar. De förtroendevalda revisorerna är fullmäktiges och ytterst medborgarnas instrument för den demokratiska kontrollen. De har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen.

Ledamöter i nämnder och styrelser ansvarar inför fullmäktige för hur de själva, anställda och uppdragstagare genomför verksamheten. I ansvaret ingår att genomföra en ändamålsenlig verksamhet utifrån fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten, på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och med en tillräcklig intern kontroll samt att upprätta rättvisande räkenskaper.

I årsrapporter för nämnder och styrelser sammanfattar revisionskontoret den granskning som genomförts under det gångna året. Verksamhetsrevisionen redovisas löpande i projektrapporter. Publikationerna finns på www.sll.se. Det går även att prenumerera på regionrevisorernas nyhetsbrev genom att anmäla intresse via e-postmeddelande till regionrevisorerna.rev@regionstockholm.se.

Region Stockholm

Postadress: Box 22230, 104 22 Stockholm
Besöksadress: Hantverkargatan 25 b (T-bana Rådhuset)
Telefon: 08-737 25 00
E-post: regionrevisorerna.rev@regionstockholm.se
Hemsida: www.regionstockholm.se
Org.nr: 232100-0016

Region Stockholm

Bilaga 1

Regionrevisorerna

Rekommendationer till nämnd/styrelse – ÅR 2021

Landstingshuset i Stockholm AB

Ägarstyrning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
67879 **Från rapport** 2021 Delrapport	Styrelsen bör säkerställa att information och minnesanteckningar från ägardialoger diarieförs samt anmäls och protokollförs vid styrelsens sammanträden.		**ÅR 2021** Vid uppföljande granskning i samband med årsgranskningen bedöms rekommendationen kvarstå. Det framgår av kommentarer att hanteringen kommer att förändras under 2022. Rekommendationen bedöms ej vara åtgärdad.

Regionrevisorerna

BEDÖMNINGSMÅL OCH BEDÖMNINGS-KRITERIER 2021

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Nämnden/styrelsen har uppnått fullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

Bedömningsmål:

1. Nämnden/styrelsen har uppnått fullmäktiges finansiella mål (resultatkrav) och följt fullmäktiges ekonomiska riktlinjer.

2. Nämnden/styrelsen har uppnått fullmäktiges mål för verksamheten och genomfört tilldelade uppdrag.

3. Nämnden/styrelsen har i övrigt bedrivit verksamheten med god ekonomisk hushållning utifrån fullmäktiges beslut.

4. Nämndens/styrelsens verksamhet har bedrivits i enlighet med för verksamheten gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Bedömningskriterier:

Tillfredsställande
Bedömningsmålen bedöms i allt väsentligt vara uppfyllda. Avvikelser kan förekomma.

Inte helt tillfredsställande
Bedömningsmålen bedöms delvis vara uppfyllda. Det finns större och/eller flera avvikelser.

Otillfredsställande
Bedömningsmålen bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga avvikelser eller allvarliga brister som måste åtgärdas snarast.
Kommentar: Bristerna eller avvikelserna är så stora att frågan om anmärkning eller avstyrkt ansvarsfrihet bör prövas.

Intern styrning och kontroll

Nämnden/styrelsen ansvarar för att det finns en intern styrning och kontroll som med rimlig grad av säkerhet leder till måluppfyllelse, effektiv verksamhet och

regelefterlevnad. Nämnden/styrelsen har säkerställt systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Bedömningsmål:

1. Nämnden/styrelsen har fastställt en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter.

2. Nämnden/styrelsen har i budget/verksamhetsplan fastställt ekonomiska och verksamhetsmässiga mål i linje med fullmäktiges mål och övriga uppdrag. Målen är mätbara/uppföljningsbara.

3. Nämnden/styrelsen har riktlinjer och rutiner för väsentliga områden för att säkerställa att verksamhetens uppdrag och mål uppnås samt att lagar, föreskrifter m.m. följs.

4. Nämnden/styrelsen har genomfört en riskanalys som identifierar, värderar och prioriterar väsentliga risker. Nämnden/ styrelsen har i en plan för intern kontroll, i enlighet med regionens fastställda regelverk, fastställt vilka åtgärder/ kontroller som ska hantera prioriterade risker.

5. Nämnden/styrelsen följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.

6. Nämnden/styrelsen har ett informations- och kommunikationssystem som stödjer styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.

7. Nämndens/styrelsens rapportering ger en rättvisande och tillförlitlig information om ekonomi och verksamhet.

8. Nämnden/styrelsen har säkerställt en tillräcklig beredning av ärenden.

9. Nämnd/styrelse har fattat beslut med stöd i reglemente, delegation eller i uppdrag från fullmäktige.

Bedömningskriterier

Tillräcklig
Bedömningsmålen bedöms i allt väsentligt vara uppfyllda. Avvikelser kan förekomma.

Inte helt tillräcklig
Bedömningsmålen bedöms delvis vara uppfyllda. Det finns större och/eller flera avvikelser.

Otillräcklig
Bedömningsmålen bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga avvikelser eller allvarliga brister som måste åtgärdas snarast.
Kommentar: Bristerna är uppenbara och försvårar styrning, ledning, uppföljning och kontroll. Avvikelserna är så stora att frågan om anmärkning eller avstyrkt ansvarsfrihet bör prövas.

Räkenskaper

Nämndens/styrelsens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning och kan ligga till grund för styrning, ledning, uppföljning och kontroll av den verksamhet som bedrivs.

Bedömningsmål:

1. Nämndens/styrelsens räkenskaper är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt landstingets regler och anvisningar.

2. Nämndens/styrelsens delårsrapport och årsbokslut/årsredovisning ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

Bedömningskriterier:

Rättvisande
Räkenskaperna uppfyller i allt väsentligt bedömningsmålen. Avvikelser kan förekomma. Eventuella värderings-, klassificerings- och/eller upplysningsfel är inte av sådan karaktär att de väsentligen påverkar bilden av nämndens/styrelsens resultat och ställning.

Inte rättvisande
Räkenskaperna innehåller väsentliga avvikelser eller allvarliga brister i förhållande till bedömningsmålen och ger inte en rättvisande bild av resultat och ställning.
Kommentar: Avvikelserna är så stora att frågan om anmärkning eller avstyrkt ansvarsfrihet bör prövas.

Landstingshuset i Stockholm AB | SKRIVELSE 2022-01-24 | LISAB 2021-0031

Styrelsen

Yttrande över regionrevisorernas delrapport 2021 för Landstingshuset i Stockholm AB

Förslag till beslut
Styrelsen beslutar följande.

> Verkställande direktörens skrivelse utgör styrelsens yttrande över regionrevisorernas delrapport 2021 för Landstingshuset i Stockholm AB.

Sammanfattning
Regionrevisorerna har överlämnat delrapport 2021 till styrelsen för Landstingshuset i Stockholm AB för yttrande.

I regionrevisorernas granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att styrelsens delårsrapport inte i allt väsentligt är upprättad i enlighet god redovisningssed och de regioninterna anvisningarna.

Regionrevisorerna lämnar i delrapporten en rekommendation om att styrelsen bör säkerställa att information och minnesanteckningar från ägardialoger diarieförs samt anmäls och protokollförs vid styrelsens sammanträden.

Bakgrund
I regionrevisorernas delrapport 2021 ges en lägesrapport utifrån de granskningar som genomförts hittills under året inklusive en översiktlig granskning av styrelsens delårsrapport. Rapporten är en delrapportering inför den slutliga avrapporteringen och bedömning i årsrapporten 2021.

Revisionen av den finansiella rapporteringen har utförts i enlighet med International Standard on Review Engagements ISRE 2410 Översiktlig granskning av finansiell delårsinformation. I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att styrelsens delårsrapport inte i allt väsentligt är upprättad i enlighet god redovisningssed och de regioninterna anvisningarna.

Regionrevisorerna lämnar i delrapporten en rekommendation om att styrelsen bör säkerställa att information och minnesanteckningar från ägardialoger diarieförs samt anmäls och protokollförs vid styrelsens sammanträden.

Därtill gör regionrevisorerna bedömningen att styrelsens plan för intern kontroll på ett tydligare sätt behöver redogöra för vilka åtgärder eller kontroller som planeras att vidtas för att hantera risker. Vidare bedömer regionrevisorerna att styrelsen inte på ett tydligt sätt redovisar hur styrelsen följt upp de åtgärder som räknas upp i planen för intern kontroll, exempelvis vilka ägardialoger som genomförts. Revisionen bedömer därför att styrelsen behöver stärka sin kontroll och uppföljning av plan för intern kontroll.

Verkställande direktörens förslag och motivering
Verkställande direktör delar regionrevisorernas uppfattning om att information och minnesanteckningar från ägardialoger ska diarieföras samt anmälas och protokollföras vid styrelsens sammanträden. Samtliga genomförda ägardialoger 2021 har blivit anmälda på styrelsemötena i oktober och november 2021 samt har diarieförts.

I samband med årsbokslutet lämnas en rapport, särskild bolagsredovisning, där en mera detaljerad redovisning av genomförda ägardialoger under året framgår. Från och med 2022 kommer uppföljningen av plan för intern kontroll i tertial- och delårsrapporten ses över så att det tydligare redovisas vilka ägardialoger som genomförts, samt att minnesanteckningarna anmälts till styrelsen och är diarieförda. Regionrevisorernas rekommendation bedöms i och med detta vara hanterad.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Mikael Ohrling
Verkställande direktör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

1. Regionrevisorernas delrapport 2021 för Landstingshuset i Stockholm AB

§ 2
Yttrande över regionrevisorernas delrapport 2021 för Landstingshuset i Stockholm AB
LISAB 2021–0031

Sammanfattning
Regionrevisorerna har överlämnat delrapport 2021 till styrelsen för Landstingshuset i Stockholm AB för yttrande.
I regionrevisorernas granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att styrelsens delårsrapport inte i allt väsentligt är upprättad i enlighet god redovisningssed och de regioninterna anvisningarna.
Regionrevisorerna lämnar i delrapporten en rekommendation om att styrelsen bör säkerställa att information och minnesanteckningar från ägardialoger diarieförs samt anmäls och protokollförs vid styrelsens sammanträden.

Förslag till beslut
Styrelsen beslutar följande.
Verkställande direktörens skrivelse utgör styrelsens yttrande över regionrevisorernas delrapport 2021 för Landstingshuset i Stockholm AB.

Särskilt uttalande
S-ledamöterna anmäler ett särskilt uttalande.

Beslutsexpediering
Ekonomi och finans
Akt

SÄRSKILT UTTALANDE
2022-02-09

LISAB 2021–0031

Socialdemokraterna
I STOCKHOLMSREGIONEN

Landstingshuset i Stockholm AB
Ärende 2

Yttrande över revisorernas delrapport 2021 (LISAB 2021–0031)

I flera år har vi socialdemokrater varnat för bristande ägardialoger i LISAB. Vi har uttryckt oro över en glidning mot mindre transparent styrning som i större utsträckning sker informellt på tjänstemannanivå än via de mer öppna, formella och demokratiska strukturer som är avsedda för denna styrning. Det behöver finnas en tydlig koppling mellan ägare och styrelse i Regionen.

Till viss del har vi upplevt att majoriteten lyssnat på vår kritik och försökt förbättra visa rutiner i ägardialogerna, såsom dokumentationen. Det är även en slutsats som revisorerna drog i årsrapporten från 2020. Att revisorerna än en gång lyft frågan som aktuell, efter att ha sett en försämring i ägardialogsrutiner under 2021, ser vi därför som mycket alarmerande. Det är ett steg bakåt mot mindre transparens och mindre demokratisk kontroll.

Vi delar revisorernas oro över att förtroendevalda inte fått tillräckligt med insikt i de ägardialoger som genomförts under året. Otydligheten i vilka ägardialoger som skett, och resulterande åtgärder från styrelsen, har försvårat vårt översiktsuppdrag. Dessutom så har styrelsen än en gång misslyckats med att anmäla minnesanteckningar eller föra protokoll. Det är ett oroväckande steg bakåt efter de senaste årens framsteg i dokumentationsrutiner.

Vi fortsätter driva för att ägardialogerna ska ske inför hela styrelsen och inte bara för presidiet. Styrelsens har i nuvarande roll reducerats till att ta del av minnesanteckningar. Socialdemokraterna anser inte att denna ändring av rutinerna på något sätt har motiverats.

I grunden handlar transparanta ägardialoger om demokratisk kontroll. Samtliga ledamöter som utgör styrelsen sitter där på mandat från regionfullmäktige och därmed i förlängningen medborgarnas uppdrag. Nu måste styrelsen göra om och göra rätt genom att snabbt implementera revisorernas rekommendationer.